

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH140013
NAZWA OBSZARU Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH140013	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie

1.4. Data opracowania 2001-08	1.5. Data aktualizacji 2024-07
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2004-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2008-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2018-05
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MŚ z dn. 13 marca 2018 r. w spr. soo Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie (PLH140013)

Wyjaśnienia:	edycja granic (zmniejszenie) - 12.2012 r.
--------------	---

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
21.4471

Szerokość geograficzna
52.5313

2.2. Powierzchnia [ha]:

300.48

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL12

Mazowieckie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
2330			1.71		M	B	C	B	B
4030			63.36		M	A	B	B	A
91T0			1.2		M	C	C	C	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N10	0.01
N23	0.57
N19	28.51
N17	54.49
N12	16.42
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar położony jest w środkowej części woj. mazowieckiego (większość obszaru należy do gminy Wyszaków, a niewielka część południowo-wschodnia do gminy Zabrodzie). Są to zarówno tereny leśne, jak i nieużytki i niewielkie płyty gruntów rolniczych. Między Mostówką, a Lucynowem rozciąga się kompleks wydym porośniętych murawami psammofilnymi, wrzosowiskami oraz różnymi zbiorowiskami borowymi. Pożar w 1993 r. zniszczył znaczną część lasów, jednocześnie spowodował bardzo silną ekspansję mącznicy lekarskiej *Arctostaphylos uva-ursi* (gatunku chronionego), której płyty osiągają powierzchnię 100-200 m². Stanowisko to można zaliczyć do największych znanych stanowisk w Polsce. Na omawianym terenie obok wrzosowisk mącznicowych występują także murawy szczotlichowe, wrzosowiska oraz zróżnicowane troficznie zbiorowiska borowe.

4.2. Jakość i znaczenie

Przedmiotami ochrony obszaru są siedliska z Załącznika I Dyrektywy siedliskowej – 2330, 4030 i 91T0. W terenie, o bardzo zróżnicowanej rzeźbie, występują cenne zbiorowiska roślinne na piaszczystych, ubogich glebach. Dwa spośród nich, zajmujące łącznie ponad 21% obszaru znajdują się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Flora liczy 348 gatunków roślin naczyniowych. Na uwagę zasługuje bogate stanowisko kukułki plamistej *Dactylorhiza maculata*. Obiekt reprezentuje unikatowe w skali Polski, prawdopodobnie największe stanowisko mącznicy lekarskiej *Arctostaphylos uva-ursi*. Występuje tu też 29 gatunków rzadkich regionalnie.

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Procent pokrycia 0,57%. Powierzchnię siedliska (1,71 ha) obliczono na podstawie inwentaryzacji terenowej wykonanej w 2011 r. (Falkowski 2011). Reprezentatywność – B. Pod względem fitosocjologicznym są to murawy szczotlichowe *Spergulo vernalis-Corynephorretum* (R. Tx. 1928) Libb. 1933. specyficzny wygląd tym luźnym, ubogim gatunkowo murawom nadają niskie, ciepłolubne i sucholubne, kępkowe trawy, wśród których dominuje szczotlichka siwa *Corynephorus canescens*. Pomiedzy kępami traw rosną drobne rośliny jednoroczne, które giną latem. Należą do nich, m.in.: sporek wiosenny *Spergula morisonii* chroszcz nagołodygowy *Teesdela nudicaulis*. Oprócz tego spotkać tu można byliny, do których należą: czerwiec trwały *Scleranthus perennis* i jasioniec piaskowy *Jasione montana*. Późniejsze stadia rozwojowe muraw cechuje obecność macierzanki piaskowej *Thymus serpyllum* oraz traw: kostrzew - owczej *Festuca ovina* i czerwonej *Festuca rubra*, mietlicy pospolitej *Agrostis capillaris* oraz strzęplicy sinej *Koeleria glauca*. Wykształca się tu również warstwa mszysta, której brak w stadiach inicjalnych, z dominującym płonnikiem włosistym *Polytrichum piliferum*. Fragmenty nieporośnięte roślinnością zajmują stosunkowo dużą powierzchnię, choć brak aktywnych procesów eolicznych sprawia, że postępująca sukcesja naturalna drzew stanowiąca główne zagrożenie dla siedliska.

Względna powierzchnia – C. W obszarze wydmy śródlądowe zajmują 1,71 ha, znacznie poniżej 2% całkowitej powierzchni siedliska w Polsce.

Stan zachowania B. Stopień zachowania struktury - dobrze zachowana, otwarte, piaszczyste powierzchnie zajmują jeszcze znaczną powierzchnię płatu; fragmenty z roślinnością muraw fragmentami występują w pobliżu kęp drzew. Wśród głównych gatunków roślin dominuje *Corynephorus canescens*. Zniekształcenie stopnia zachowania struktury wynika z obecności kęp zadrzewień sosny, brzozy i osiki. Stopień zachowania funkcji - dobrze zachowana. Co prawda nie obserwuje się aktywnych procesów eolicznych i siedlisko stopniowo zarasta roślinnością drzewiastą, jednak zaproponowane w planie zadań ochronnych zabiegi są stosunkowo łatwe do wykonania i skutecznie zabezpieczą siedlisko. Możliwości odtworzenia są stosunkowo

łatwe. Wystarczającym zabiegiem ochronnym jest systematyczne usuwanie pojawiających się podrostów gatunków drzewiastych. Powinno być to realizowane również w otoczeniu płatu aby ewentualnie spowodować aktywne działanie wiatru.

Ocena znaczenia obszaru – B. Powierzchnia siedliska jest niewielka, ale stabilna. Siedlisko wykształcone typowo podlega jednak niekorzystnym procesom zarastania, które jednak jest stosunkowo łatwe powstrzymać dzięki wykonywaniu dość prostych działań ochronnych. Problemem może być jednak niekorzystna struktura własnościowa tych terenów.

4030 - Suche wrzosowiska (Calluno-Genestion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion)

Procent pokrycia 21,17%. Powierzchnię muraw (63,62 ha) obliczono na podstawie inwentaryzacji terenowej wykonanej w 2011 r. (Falkowski 2011). Reprezentatywność – A. Siedlisko reprezentowane w Polsce przez kilka typów zbiorowisk. Wrzosowiska w obszarze reprezentują dwa typy: wrzosowisko janowcowe Calluno-Genistetum R. Tx. 1937 - o wyraźnej dwuwarstwowej strukturze. W wyższe dominują krzewinki wrzosu zwyczajnego *Calluna vulgaris*. Drugą warstwę budują niskie pokrojowo rośliny, takie jak: jastrzębiec kosmaczek *Hieracium pilosella*, mietlica pospolita *Agrostis capillaris*, macierzanka piaskowa *Thymus serpyllum*, turzyca wrzosowiskowa *Carex ericetorum* oraz liczne gatunki porostów i mchów. Drugi, najrzadszy i najbardziej cenny typ siedliska, to wrzosowisko mącznicowe Calluno-Arctostaphylletum. W runie dominuje wrzos pokrywający w większości płatów 50-70% powierzchni oraz dość duży udział mącznicy, miejscami osiągający 15% pokrycia płatu. Poza tymi gatunkami pojedynczo występują trawy, zwłaszcza *Corynephorus canescens* oraz liczne gatunki porostów z rodzaju *Cladonia*: *C. rangiferina*, *C. florkeana*, *C. gracilis*, *C. cornuta*, *C. pleurota*, *C. arbuscula*, *C. phyllophora* i in.

Względna powierzchnia – B. W obszarze wrzosowiska zajmują 63,62 ha. W odniesieniu do całkowitego arealu siedliska 4030 w Polsce nie jest powierzchnią zbyt dużą, natomiast oceniając ją w obrębie podtypu wrzosowiska mącznicowych, z pewnością jest to jedno z większych stanowisk w Polsce.

Stan zachowania A. Stopień zachowania struktury – dobrze zachowana. Struktura siedliska zachowana dobrze, mimo zaobserwowanego procesu zarastania przez drzewa i krzewy, powierzchnia wrzosowiska wraz z płatami mącznicy zajmuje w obrębie siedliska dużą powierzchnię. Runo tworzą gatunki typowe dla siedliska w odpowiednich proporcjach; poza płatami wrzosu i mącznicy uboga gleba porośnięta jest mchami, głównie *Polytrichum piliferum* oraz porostami *Cladonia* ssp.. Stopień zachowania funkcji - Funkcje doskonale zachowane. Mimo nieznacznego zniekształcenia struktury siedliska wskutek zarastania drzewami, skład gatunkowy oraz możliwe do zastosowania środki ochrony w postaci wycinania drzew są stosunkowo proste i skuteczne. Możliwość renaturyzacji – łatwa. Zabiegi powstrzymujące zarastanie siedliska polegające na wycince drzew są stosunkowo łatwe do wykonania. Wypalanie – jako zabieg odmładzający – także, choć trudny do przeprowadzenia ze względów formalnych.

Ocena znaczenia obszaru – A. Siedlisko typowo i prawidłowo wykształcone, reprezentujące rzadką postać wrzosowiska mącznicowego. Udział gatunków typowych zapewnia zachowanie właściwych funkcji siedliska. Zarastanie drzewami oraz starzenie kęp wrzosów i mącznicy stosunkowo łatwe do powstrzymania zabiegami ochronnymi

91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)

Procent pokrycia 0,4%

Powierzchnię muraw (1,2 ha) obliczono na podstawie inwentaryzacji terenowej wykonanej w 2011 r. (Falkowski 2011).

Reprezentatywność - C

Sosnowy bór chrobotkowy na terenie Obszaru zajmuje tylko grzbiet wydmy i najwyższe jej partie zboczowe. Trudno jest wyznaczyć wyraźną granicę występowania siedliska, gdy różnie w sposób stopniowy przechodzi on w bór świeży. W drzewostanie dominuje sosna *Pinus sylvestris* uzyskując zwarcie koron ok. 70%.

Warstwa podszytu jest bardzo słabo wykształcona a głównym jej elementem są naturalne odnowienia sosnowe i pojedyncze jałowce *Juniperus communis*. Ze względu na skrajnie ubogie i skrajnie suche podłoże runo jest bardzo ubogie, a występujące tu gatunki występują w małej liczebności. Z gatunków charakterystycznych w warstwie zielnej występują krzewinki: wrzos zwyczajny *Calluna vulgaris*, borówka brusznica *Vaccinium vitis-idaea* i borówka czarna *Vaccinium myrtillus* oraz gatunki zielne: śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*. Niewielki udział mają kostrzewa owcza *Festuca ovina* i szczaw polny *Rumex acetosella*. W warstwie mszystej dominują chrobotki: chrobotek leśny *Cladonia arbuscula*, chrobotek reniferowy *Cladonia rangiferina*, chrobotek wysmukły *Cladonia gracilis*, chrobotek gwiazdkowaty *Cladonia uncialis*, chrobotek widlasty *Cladonia furcata*, jednak ich udział jest poniżej 40%. Opis względem fitytosocjologicznym jest to uboga postać boru świeżego *Peucedano-Pinetum*.

Względna powierzchnia – C W obszarze sosnowy bór chrobotkowy zajmuje 1,2 ha.

Stan zachowania C

Stopień zachowania struktury - niedostatecznie zachowana Struktura siedliska dolnych warstw słabo zaznaczona. Kondycja plech porostów oceniona została jako średnia. Udział porostów w strukturze fitocenozy jest poniżej 30-40%. Stopień zachowania funkcji - słabo zachowana Runo porostowe siedliska słabo wykształcone, brak w nim charakterystycznej, typowej mozaikowatej formy murawek o różnych odcieniach szarości i zieleni w dnie boru sosnowego. Dominacja chrobotka leśnego *Cladonia arbuscula*, świadczy o stadium sukcesyjnym siedliska. Runo chrobotkowe jest niskie co oznacza słabą kondycję.

Możliwość renaturyzacji - trudna

Głównym zagrożeniem są procesy sukcesyjne i eutrofizacja siedliska. Przeciwdziałanie zamianom za pomocą czynnej ochrony jest zadaniem trudnym logistycznie i metodycznie. Na chwilę obecną wskazana jest ochrona bierna polegająca na wyłączeniu siedliska z użytkowania gospodarczego (wycinka drzew). Ocena znaczenia obszaru – C Za podstawę oceny przyjęto reprezentatywność i stan zachowania. Ze względu na regres siedliska w całej Polsce związany z eutrofizacją siedliska oraz sukcesją w kierunku żyzniejszych postaci borów świeżych m.in. na skutek zanieczyszczeń powietrza perspektywy ochrony siedliska przy jednocześnie jego niewielkiej ogólnej powierzchni w Ostoi należy je ocenić jako niezadowolające.

Podczas badań wykonanych w 2021 r. wskazano, że tereny leśne uznane na etapie pzo za siedlisko 91T0 nie spełnia kryteriów uznania za to siedlisko przyrodnicze. W związku z nie wykazaniem w 2021 r. występowania siedliska przyrodniczego niezbędna jest ponowna weryfikacja terenowa, która jednoznacznie określi jego powierzchnię i statusu przedmiotu ochrony. Z tego względu do czasu ponownej weryfikacji pokrycia siedliskiem w obszarze, odstępuje się od usunięcia go z danych SDF.

Oceny stanu zachowania siedlisk i gatunków dokonano w oparciu o ekspertyzy przyrodnicze i dokumentacje do pzo [1-3].

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	K02.01		i
L	I01		i
M	K05		i
L	D01.01		i
L	G01.03		o
L	E03.04		o
L	E03.01		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]
-----	-----

Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013 w województwie mazowieckim. 2. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, 2016, Monitoring siedliska 2330 i 4030 na terenie obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013. 3. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, 2021, Ocena stanu zachowania i monitoring wybranych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: Torfowiska Czernik PLH140037, Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013, Świetliste dąbrowy i grądy w Jabłonnej PLH140045.

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
Adres:	Polska Henryka Sienkiewicza 3 00-015 Warszawa
Adres e-mail:	sekretariat@warszawa.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	<p>Nazwa: Zarządzenie nr 8 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013</p> <p>Link: https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2014/3409/</p> <hr/> <p>Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 22 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013</p> <p>Link: https://edziennik.mazowieckie.pl/legalact/2017/8157/</p>
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH140013

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)